

Asia: HE 208/2016 vp

FINNWATCH RY:N ASiantuntijalausunto

Finnwatch kiittää eduskunnan talousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kirjanpitolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Hallituksen esitys sisältää lakiehdotuksen muuta kuin taloudellista raportointia koskevan direktiivin (direktiivi 2014/95/EU, jäljempänä "direktiivi") täytäntöönpanemiseksi Suomessa. Lakiuudistus on merkittävä, sillä se sisältää ensimmäistä kertaa suurimpia yrityksiä suoraan lain nojalla sitovan yritysvastuuta koskevan raportointivelvoitteen.

Finnwatch esittää luonnosteltuun hallituksen esitykseen parannusehdotuksia (lisäykset keltaisella pohjalla, poistettavat tekstit yliviivattu), jotta raportointi toteuttaisi tehokkaasti sen tavoitteen yritystoiminnan läpinäkyvyydestä ja yhteiskunta- ja yritysvastuun edistämisestä.

Lakiuudistuksen tavoitteet ja vaikutukset (yleisperustelut)

Hallituksen esityksessä muita kuin taloudellisia tietoja koskevan raportoinnin tavoitteet ja yhteiskunnalliset vaikutukset on todettu liian suppeasti ja kuitataan yleisperusteluiden johdannossa avoimuuden ja läpinäkyvyyden kautta saavutettavalla talouskasvulla ja eri sidosryhmien luottamuksen lisäämisellä.

Finnwatch katsoo, että kansallisen lain yleisperusteluiden johdannossa ja/tai tavoitteissa yritysvastuuraportoinnin tehtävä on täsmennettävä esimerkiksi seuraavasti:

Muiden kuin taloudellisten tietojen julkistaminen auttaa mittaamaan, seuraamaan ja ohjaamaan yritysten suoritusta ja vaikutusta yhteiskuntaan. Yritystoimintaan liittyvien riskien ja vaikutusten arviointi ja raportointi ovat prosessit, joiden kautta yritykset voivat tulla tietoiseksi riskeistään ja näin voivat välttää aiheuttamasta kielteisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia toimintansa seurauksena tai osallistumasta tällaisten vaikutusten aiheuttamiseen sekä puuttua niihin ja lieventää niitä.

Yleisperusteluissa on syytä myös avata ne yrityksen sidosryhmät, joiden luottamusta ja tietämystä yritystoiminnan vaikutuksista raportoinnin on tarkoitus lisätä:

Muita kuin taloudellisia tietoja koskevan raportoinnin tarkoitus on tuottaa tietoa yrityksen vastuullisuudesta kirjanpitovelvollisena olevan yrityksen kaikille sidosryhmille. Yrityksen sidosryhmiä ovat kaikki yksilöt, ryhmät ja yhteisöt, joihin yrityksen toiminta voi vaikuttaa tai jotka omalla toiminnallaan voivat vaikuttaa yrityksen toimintaan. Näitä ovat yrityksen omistajien ja sijoittajien lisäksi muun muassa työntekijät, kuluttajat, paikallisyhteisöt, päättäjät, media, ihmisoikeuspuolustajat ja kansalaisjärjestöt.

Finnwatchin lausueessa lakihankkeesta elokuussa työ- ja elinkeinoministeriölle silloisessa hallituksen esityksen luonnoksessa toistettiin direktiivissä mainitut tavoitteet kestävästä kehityksestä uhkaavien riskien tunnistamisesta, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden lisäämisestä sekä yritysten yhteiskunnallisten vaikutusten monitoroinnista ja ohjaamisesta. Nyt viittaus näihin tavoitteisiin on poistettu. Nämä tavoitteet olisi myös syytä palauttaa eduskuntakäsittelyssä olevan lakiehdotuksen perusteluihin.

Soveltamisala eli raportointiin velvoitettavat yhtiöt (kirjanpitolain 3 a luvun 1 §)

Esitysluonnoksessa raportointivelvoite ehdotetaan koskemaan direktiivin tavoin vain suuria yleisen edun kannalta merkittäviä yhtiöitä (pörssilistatut yhtiöt, luottolaitokset, vakuutusyhtiöt), joiden henkilömäärä ylittää 500 henkeä. Esityksen mukaan tämä tarkoittaisi Suomessa vain noin sataa yritystä.

Direktiivi ei kuitenkaan estä jäsenvaltioita vaatimasta ei-taloudellisten tietojen julkistamista myös muilta yrityksiltä kuin direktiivissä on säädetty.

Finnwatch esittää, että soveltamisalaa laajennetaan Suomessa koskemaan kaikkia listaamattomia ja listattuja yrityksiä, jotka määritetään kirjanpitolaissa (KPL) suuryrityksiksi:

*Kirjanpitolain 3 luvun 1 b §. ~~Yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen~~ **Suuryritysten** selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista. Tämän lain 1 luvun 9-4 c §:ssä tarkoitetun ~~suuren kirjanpitovelvollisen suuryrityksen,~~ jonka palveluksessa tilikauden aikana olleiden ~~henkilöiden lukumäärä ylittää tilinpäätöspäivänä keskimäärin 250 henkilöä,~~ on sisällytettävä toimintakertomukseen muita kuin taloudellisia tietoja koskeva selvitys.*

Kirjanpitolain määritelmä perustuu tilinpäätösdirektiiviin (2013/34/EU), jossa yksi kolmesta suuren yrityksen määritelmän raja-arvosta on yli 250 hengen työntekijämäärä. Kirjanpitolain 1 luvun 4 c §:ssä tarkoitetut yritykset ovat

Suomen mittakaavassa suuria yrityksiä, joiden yritystoimintaan voi liittyä merkittäviä rajat ylittäviä ihmisoikeus- ja muita riskejä ja vaikutuksia erityisesti kehittyvissä maissa. Toisaalta yrityksen koko ylipäänsä ei ole ratkaiseva tekijä vaikutusten suhteen, vaan vaikutusarviointiin vaikuttaa ennen kaikkea yrityksen liiketoiminnan luonne ja tapa sekä asema arvoketjussa. Vastuu kunnioittaa ihmisoikeuksia koskee kaikkia yrityksiä niiden koosta ja toimialasta riippumatta – jo tästä syystä sitovaa raportointivelvoitetta ei tule kohdentaa vain harvoille suuryrityksille.

Muita kuin taloudellisia tietoja koskeva raportointivelvoite on joustava sillä tavoin, että raportoinnin laajuus ja yksityiskohtaisuus riippuu yrityksen asianmukaisesti arvioimista potentiaalisista ihmisoikeus- ja muista vaikutuksista. Direktiivistä johtuvat raportointivelvoitteet eivät siten aiheuta niille yrityksille turhaa hallinnollista taakkaa, jotka ovat asianmukaisesti arvioineet ja perustelleet raportissa, ettei niillä ole merkittäviä ihmisoikeusvaikutuksia.

Yrityksen ihmisoikeus- tai ympäristöriskien ja vaikutusten kannalta ei ole mitään merkitystä sillä, onko yhtiö listattu pörssiin vai ei. Esimerkiksi päivittäistavarakaupan alalla Kesko on pörssiyhtiö, mutta S-ryhmä ei. Yhtiöt toimivat samalla toimialalla, samoissa maissa ja niiden yritystoimintaan liittyvät riskit ja vaikutukset ovat samanlaiset. On mielivaltaista tällä perusteella säätää Keskolle muita kuin taloudellisia tietoja koskeva raportointivelvoite ja olla säätämättä sitä S-ryhmälle.

Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa voidaan yllämainittuun pohjautuen todeta seuraavaa:

Direktiivin (2014/95/EU) mukaan muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamista koskevien vaatimusten soveltamisala olisi määriteltävä suhteessa keskimääräiseen työntekijämäärään, taseen loppusummaan ja nettoliikevaihtoon. Pienet ja keskisuuret yritykset olisi vapautettava lisävaatimusten soveltamisesta, ja velvoitetta julkistaa muita kuin taloudellisia tietoja koskeva selvitys olisi sovellettava vain suuriin yrityksiin, jotka ovat yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä, ja yleisen edun kannalta merkittäviin yhteisöihin, jotka ovat suuren konsernin emoyrityksiä, ja molemmissa tapauksissa niiden työntekijämäärän olisi oltava keskimäärin yli 500, konsernien osalta yhteenlaskettuna. Tämä ei saisi estää jäsenvaltioita vaatimasta muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamista muilta yrityksiltä tai konserneilta kuin tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvilta yrityksiltä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muita kuin taloudellisia tietoja koskevan selvitysvelvoitteen asettamista kirjanpitolain 4 c §:ssä tarkoitetuille suuryrityksille. Lain systematiikan kannalta on yksinkertaisinta ja loogisinta soveltaa kirjanpitolain 1 luvun 4 c §:n ja tilinpäätösdirektiivin (2013/34/EU) suuryrityksen määritelmää. Muiden

kuin taloudellisten tietojen raportointia koskeva korotettu soveltamiskynnys tarpeettomasti monimutkaistaisi eri yritysluokkien ja niihin liitettyjen velvoitteiden ja sääntelyn rakennetta. Kirjanpitolain 1 luvun 4 c §:ssä tarkoitettujen yritysten toiminnalla voi olla merkittäviä rajat ylittäviä vaikutuksia. Yrityksen ihmisoikeus- tai ympäristöriskien ja muiden riskien ja vaikutusten kannalta ei ole merkitystä sillä, onko yhtiö listattu pörssiin vai ei, mistä syystä soveltamisala ehdotetaan koskemaan myös muita kuin kirjanpitolain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettuja yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä.

Muita kuin taloudellisia tietoja koskevan selvityksen sisältö (KPL 3 a luvun 2 §:n 3 momentti):

2 kohta: toimintaperiaatteet ja due diligence

Hallituksen esityksen mukaan selvitykseen tulee sisältyä kuvaus ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja muihin asiakokonaisuuksiin liittyvistä toimintaperiaatteista sekä näihin liittyvistä mahdollisista riittävän huolellisuuden (“due diligence”) turvaavista prosesseista.

Finnwatch pitää hyvänä sitä, että hallituksen esityksen perusteluissa on hieman avattu huolellisuusvelvoitteen sisältöä verrattuna työ- ja elinkeinoministeriön aiempaan lakiehdotusluonnokseen. Tämä on periaatteellisesti ja käytännössäkin tärkeää, jotta yritykset ja sidosryhmät todella ymmärtäisivät ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusvelvoitteen (due diligence) sisällön ja osaisivat sen perusteella raportoida olennaiset tiedot.

Finnwatch ehdottaa, että yksityiskohtaisia perusteluita täydennettäisiin vielä avaamalla huolellisuusvelvoitteen peruseriaatteet, jotka ovat samat kaikille yhtiöille niiden koosta, toiminnan luonteesta ja toimialasta riippumatta¹:

Näillä riittävän huolellisuuden turvaavilla prosesseilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi merkittävimpiä riskejä ennalta ehkäiseviä toimia, ostokäytäntöjen arviointia, yritysvastuuseen sitouttavien sopimusehtojen käyttämistä, auditointeja ja liiketoimintakumppanien valintaa. Due diligence –prosesseista tulisi kuvata, miten arvioidaan todellisia tai potentiaalisia vaikutuksia, jotka syntyvät yhteisön toiminnasta tai sen liikesuhteiden kautta. Kirjanpitovelvollisen tulee kertoa miten se arvioi ennakkoon, ehkäisee ja lieventää momentissa mainittuihin asiakokonaisuuksiin liittyviä kirjanpitovelvollisen yritystoiminnan kielteisiä vaikutuksia, miten kirjanpitovelvollinen niihin

¹ Finnwatch tukeutuu ehdotuksissaan YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskeviin ohjaaviin periaatteisiin, joiden toimeenpanoon Suomi on sitoutunut ja jotka tarjoavat raportoinnille normatiivisen mittapuun ja kehyksen myös muiden yritysvastuun asiakokonaisuuksien osalta. Periaatteet perustuvat vakiintuneisiin kansainvälisiin ihmisoikeusnormeihin ja heijastavat eri sidosryhmien välistä universaalia yhteisymmärrystä siitä, mitä yritysten yritysvastuu ihmisoikeuksien osalta vähimmillään merkitsee. Periaatteiden mukaan yritysten on “tiedettävä ja osoitettava” kunnioittavansa ihmisoikeuksia.

puuttuu ja minkälaisilla menettelyillä kirjanpitovelvollinen pyrkii korjaamaan kaikki kielteiset yritystoimintansa vaikutukset, jotka se on aiheuttanut tai joiden aiheuttamisessa se on ollut osallisena.

3 kohta: toimintaperiaatteiden noudattamisen tulokset

Esitysluonnoksen mukaan selvityksessä on myös mainittava, millaisia tuloksia toimintaperiaatteita noudattamalla on tilikauden aikana saavutettu. Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä selventää, että:

Tulokset tulee kytkeä 5 kohdassa tarkoitettuihin tunnuslukuihin, ja esittää konkreettisesti siten, että niiden totuudenmukaisuus voidaan varmentaa.

4 kohta: merkittävimmät riskit

Hallituksen esityksen mukaan positiivisten tuloksien lisäksi yhtiön tulee kertoa sen toimintaan liittyvistä negatiivisista vaikutuksista eli merkittävimmistä riskeistä mukaan lukien liikesuhteet, tuotteet ja palvelut. Lainkohdanyksityiskohtaisissa perusteluissa tulee selventää, että:

Merkittävimmillä riskeillä tarkoitetaan yrityksen liiketoiminnan ihmisiin, ympäristöön ja yhteiskuntaan kohdistuvia (ei yritykseen ja sen liiketoimintaan kohdistuvia) vakavimpia, jo toteutuneita ja potentiaalisia negatiivisia vaikutuksia. Riskin vakavuutta arvioitaessa merkitystä on negatiivisen vaikutuksen laadulla, laajaalaisuudella ja korjattavuudella. Raportoitavat riskit kattavat kaikkiin arvoketjun toimijoihin liittyvät riskit. Kyse on siten kaikista merkittävistä kielteisistä vaikutuksista, joita yritys voi aiheuttaa tai joihin yritys voi olla osallisena toimintansa seurauksena tai jotka voivat liittyä suoraan sen toimintaan, tuotteisiin tai palveluihin yrityksen liiketoimintasuhteiden vuoksi.

Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi myös hyvä selventää, että:

Kirjanpitovelvollisen tulee selvittää, miten merkittävimmät riskit ja vaikutukset on tunnistettu ja määritelty ja onko prosessissa kuultu sidosryhmiä. Raportointia ei saa rajoittaa vain niihin haittavaikutuksiin, joihin kirjanpitovelvollinen pyrkii parhaillaan puuttumaan. Kirjanpitovelvollisen on siten raportoitava myös niistä väitetyistä kirjanpitovelvollisen toimintaan liitetystä haittavaikutuksista, jotka on tunnistettu sen sidosryhmien toimesta vaikka kirjanpitovelvollinen ei katsoisi itse olevansa niistä vastuussa.

Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi myös hyvä selventää, että:

Kirjanpitovelvollisen tulee kertoa, miten se oli osallinen kielteiseen ihmisoikeusvaikutukseen ja miten se on pyrkinyt puuttumaan

tilanteeseen ja jatkossa pyrkii estämään negatiivisen vaikutuksen aiheutumisen. Riskien laajuutta ja vakavuutta tulee kuvata myös määrällisin kriteerein, ja merkittävimmät riskit tulee liittää kohdan mukaisiin muihin kuin taloudellisiin tunnuslukuihin.

5 kohta: tärkeimmät muut kuin taloudelliset tunnusluvut

Esitysluonnoksen mukaan kirjanpitovelvollisen on esitettävä tärkeimmät muut kuin taloudelliset tunnusluvut, jotka ovat merkityksellisiä kirjanpitovelvollisen liiketoiminnalle. Esityksessä todetaan, että riskien identifiointi on jatkuvaa toimintaa ja siinä on huomioitava toimintaympäristön muutosten vaikutukset yhteisön toimintaan, mikä on tärkeää.

Finnwatch ehdottaa yksityiskohtaisiin perusteluihin seuraavaa lisäystä:

Raportissa kirjanpitovelvollisen tulee selostaa, miksi se on valinnut esittämänsä tunnusluvut, ja tehdä arvio siitä, mahdollistavatko ne kirjanpitovelvollisen yhteiskuntavastuuta koskevien toimintaperiaatteiden noudattamisesta seuranneiden tulosten tehokkaan mittaamisen ja varmentamisen ajan mittaan koko sen arvoketjun osalta.

lisäkohta: keskeiset alihankkijat ja tavarantoimittajat

Finnwatch katsoo, että suuret yhtiöt tulee Suomessa lisäksi velvoittaa kertomaan riskiarvioinnin kautta identifioimiansa sen yritystoiminnan vaikutusten kannalta olennaiset tavarantoimittajat ja alihankkijat. Lakiehdotusluonnos ja direktiivi eivät sisällä kyseistä vaatimusta, mitä voidaan pitää merkittävänä puutteena. Tällä hetkellä jotkin suuret suomalaisyritykset ilmoittavat keskeiset alihankkijansa ja tavarantoimittajansa vapaaehtoisesti.

Gloaalissa hankintaketjussa toimivien yhtiöiden alihankkijoita ja muita keskeisiä arvoketjuun kuuluvia toimijoita koskevat tiedot voivat olla tarpeellisia arvoketjuun liittyvien kielteisten ihmisoikeusvaikutusten tunnistamiseksi ja vastuun kohdentamiseksi ja arvioimiseksi arvoketjun toimijoiden välillä. Tietojen avulla tunnettujen brändien ja vähittäismyyjien ja muiden yritysten due diligence -prosessien ja vastuullisuusväitteiden totuudenmukaisuus voidaan tarkistaa. Lisäksi viranomaiset kykenevät esimerkiksi tehokkaammin jäljittämään ne tuotantopaikat, joista peräisin olevissa tuotteissa on havaittu tuoteturvallisuusriskejä. Tietojen avulla myös kuluttajat voivat tietää, millaisissa olosuhteissa hyödykkeet on tuotettu, ja tehdä jatkossa vastuullisempia hyödykevalintoja. Myös paremmin informoidut työntekijät voivat käyttää tehokkaammin valitusmekanismeja työoikeuksiaan koskevien loukkausten oikaisemiseksi.

Velvotetta koskeva lainkohta (KPL 3 luvun 1 b §:n 3 momentin x-kohta) voisi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

x) näiden seikkojen kannalta merkittävät kirjanpitovelvollisen tavarantoimittajat, alihankkijat ja muut liiketoimintakumppanit;

Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa voidaan todeta, että:

Kirjanpitovelvollisen tulee sisällyttää selvitykseensä niiden tavarantoimittajien, alihankkijoiden ja muiden liiketoimintakumppanien yksilöintitiedot, jotka kirjanpitovelvollinen on identifioinut riittävän huolellisuuden turvaavien prosessien ja riskiarviointien kautta merkittäviksi toimijoiksi 3 momentin asiakokonaisuuksien kannalta. Tietojen avulla voidaan arvioida kirjanpitovelvollisen yritystoiminnan vaikutuksia ja vastuuta koko arvoketjussa.

Toimintaperiaatteiden noudattamatta jättäminen (KPL 3 a luvun 2 §:n 4 momentti)

Lakiehdotusluonnoksen mukaan, jos kirjanpitovelvollinen ei joiltain osin noudata edellä tarkoitettuja toimintaperiaatteita, selvityksessä on perusteltava syy noudattamatta jättämiselle. Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa on syytä selventää, että:

Kirjanpitovelvollisen tulee kytkeä perustelunsa sen suorittamiin arvioihin yritystoimintansa riskeistä ja vaikutuksista. Kirjanpitovelvollinen ei voi jättää raportoimatta toimintaansa liittyviä merkittävimpiä riskejä koskien ympäristöasioita, sosiaalisia ja työntekijöihin liittyviä seikkoja, ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä korruption ja lahjonnan torjuntaa.

Poikkeus tietojen esittämiseen (KPL 3 a luvun 3 §)

Hallituksen esityksen mukaan kirjanpitovelvollisen ei tarvitse poikkeustapauksissa ilmoittaa neuvotteluihin liittyviä tietoja, jos kirjanpitovelvollisen perustellun käsityksen mukaan tietojen julkistaminen aiheuttaisi vakavaa haittaa kirjanpitovelvollisen kaupalliselle asemalle. Edellytyksenä on kuitenkin, että tietojen poisjättäminen ei estä kirjanpitovelvollisen toiminnan kehityksen ja tuloksen sekä taloudellisen aseman vaikutusten oikeaa ja tasapuolista ymmärtämistä.

Finnwatch suhtautuu kriittisesti luonnoksessa ehdotettuun mahdollisuuteen olla antamatta tietoja, sillä se antaa yrityksille vapaat kädet olla antamatta niille kiusallisia tietoja ilman perusteluvaatimusta ja sen varmentamista. Kaupallisen aseman vaarantuminen ei ole kestävä eikä juridisesti täsmällisesti määritetty peruste rajoittaa esimerkiksi yritysten vastuuta kunnioittaa ihmisoikeuksia ja tähän sisältyviä riittävän huolellisuuden prosesseja raportointivaatimuksineen – ihmisoikeudet eivät ole alisteisia kilpailunäkökohdille. Korkeintaan voitaisiin puhua liikesalaisuuksista.

Koska direktiivi ei edellytä jäsenvaltioita säätämään luonnoksessa ehdotettua säännöstä, Finnwatch suosittaa ensisijaisesti lainkohdan poistamista kansallisesta lakiehdotuksesta.

Toissijaisesti lainkohtaa tulee muuttaa vähintään seuraavasti:

Jos kirjanpitovelvollinen jättää ilmoittamatta kyseisiä tietoja, selvityksessä on annettava selkeä ja perusteltu syy, miksi kirjanpitovelvollinen toimii siten.

Lisäksi toissijaisen vaihtoehdon tapauksessa lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa tulee todeta, että:

Kirjanpitovelvollisen tulee raportoida 3 momentissa tarkoitetut tiedot totuudenmukaisesti ja kattavasti. Joidenkin tietojen ilmoittamatta jättäminen tulee kyseeseen väliaikaisesti vain hyvin poikkeuksellisissa tapauksissa. Kirjanpitovelvollinen ei voi kuitenkaan näissäkään tilanteissa jättää kokonaan ilmoittamatta 3 momentissa tarkoitettuja tietoja, vaan sen tulee aina raportoida tiedot jotka ovat tarpeen kirjanpitovelvollisen kehityksen, tuloksen, aseman ja sen toimintojen aiheuttamien vaikutusten ymmärtämiseksi oikein ja tasapuolisesti. Säännöksen tarkoitus ei ole suojata kirjanpitovelvollista kielteiseltä julkisuudelta esimerkiksi tilanteessa, jossa sen kehiteillä olevaan toimintaan liittyy 1 momentissa mainittuihin asiakokonaisuuksiin liittyviä merkittäviä riskejä.

Toimintakertomuksesta erillinen selvitys (KPL 3 a luvun 5 §)

Hallituksen esityksessä ehdotetaan hyödynnettäväksi jäsenvaltio-optio, jonka mukaan ei-taloudellisia tietoja koskeva selvitys voidaan antaa joko osana toimintakertomusta tai siitä erillisenä selvityksenä ja joka on mahdollista julkaista toimintakertomusta myöhemmin. Mahdollisuus erilliseen selvitykseen on haluttu hallituksen esityksen mukaan antaa, hallinnollisen taakan minimoimiseksi, koska huomattava määrä yrityksiä raportoi laatimalla erillisen yritysraportin, Finnwatch katsoo, että raporttien saatavuuden ja vertailtavuuden kannalta paras ratkaisu olisi, että kaikki yritykset veloitettaisiin antamaan tiedot samassa asiakirjassa, tässä tapauksessa toimintakertomuksessa.

Tästä syystä Finnwatch suosittaa, että ehdotettu kirjanpitolain 3 a luvun 5 § poistetaan kokonaisuudessaan. Vähintään erillinen selvitys tulisi antaa samanaikaisesti toimintakertomuksen kanssa.

Tietojen tarkistaminen (KPL 3 a luvun 6 §)

Hallituksen esityksessä ei ehdoteta yhteiskuntavastuuraportin sisältöä

tarkistettavaksi vaan tilintarkastajan olisi tarkistettava vain sen yhdenmukaisuus tilinpäätöksen kanssa. Tämä merkitsee, että raporttien sisältö voisi käytännössä olla mitä tahansa, eikä raportointi täyty tehtävänsä.

Finnwatch katsoo, että raportointivelvoitteen ja yritys vastuun tehokkaan toteutumisen kannalta on välttämätöntä, että kirjanpitolain 3 a luvun 6 §:ssä edellytetään direktiivissä sallitulla ja ehdotetulla tavalla, että:

Riippumattoman varmennuspalvelujen tarjoajan on varmennettava muita kuin taloudellisia tietoja koskevaan selvitykseen [tai erilliseen kertomukseen] sisältyvät tiedot.

Tilinpäätöksen oikea ja riittävä kuva (KPL 3 luvun 2 §)

Hallituksen esityksen mukaan jollei muualla tässä laissa säädettyjen velvoitteiden noudattaminen aikaansaa oikeaa ja riittävää kuvaa toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta, kirjanpitovelvollisen on ilmoitettava sitä varten tarpeelliset seikat liitetiedoissa. Tietoja, jotka on tämän taikka muun lain mukaan ilmoitettava toimintakertomuksessa, ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa.

Lainkohdan perusteluiden mukaan kirjanpitovelvolliset voivat harkitessaan viitata toimintakertomuksessa esitettyihin tietoihin, mikäli pitävät niitä niin olennaisina, että viittaus olisi tarkoituksenmukaista ajatellen tilinpäätöksen käyttäjälle annettavaa informaatioita suhteessa oikean ja riittävän kuvan antamisen velvoitteeseen.

Finnwatch pitää ehdotettun lainkohdan toisen virkkeen muotoilua epäonnistuneena, sillä siitä saa helposti kuvan, että toimintakertomukseen viitattuja tietoja ei tarvitsisi tilintarkastaa oikean ja riittävän kuvan tarkistamiseksi. Finnwatch ehdottaa, että kyseisen lainkohdan yksityiskohtaisia perusteluita täsmennetään seuraavasti:

Mikäli kirjanpitovelvollinen viittaa toimintakertomukseen tai joihinkin sen sisältämiin yksilöityihin tietoihin, on toimintakertomus tai kyseiset yksilöidyt tiedot tilintarkastettava.

Finnwatch ry:n puolesta

Henri Telkki
Tutkija ja oikeudellinen asiantuntija
Finnwatch ry